

Vraag:

Wil je schouwen op de blinde vlekken in onze omgang met dierbaren met dementie?

Antwoord Marieke de Vrij.

Het bijzondere is, dat ik waarneem dat mensen met dementie houden van gemoedelijkheid. Gewoon inzakken om niets, waarin je bent met iemand, zelfs zonder te spreken, omdat het fijn is om met diegene te zijn.

Ook neem ik waar dat mensen met dementie niet tegen hoogdravende verhalen kunnen. Zij dienen in te zakken, als het ware te gaan leven vanuit de onderbuik, de gevoelswereld. Mensen die te hoogdravend zijn, te snel spreken, alles lijken te weten en het voor het zeggen hebben, verdragen ze gewoon niet langer meer. Het is een te grote tegenstelling ten opzichte van waar zij nu in zichzelf dienen te huizen.

Ik heb het beeld dat veel mensen met dementie uitzinnig verlangend zijn. Ze begeven zich soms helemaal in het detail alsof ze iets helemaal willen uitpellen, willen uitlichten en dan hebben ze er zelfs nog niet genoeg van. Het is een heel bijzondere kwaliteit voor mensen die buitengewoon langdurig te algemeen hebben moeten functioneren waardoor de detaillering in het aangaan van wat ze ontmoeten, ontbroken heeft. Als zich dit in het dementieproces gaat tonen dan is het belangrijk dit te laten zoals het is. Je werkt eigenlijk met tegenovergestelde polen die elkaar weer in balans willen brengen zodat je een dynamisch evenwicht krijgt.

Het volgende wat ik waarneem is dat mensen met dementie op slag luistermoe zijn. Een paar minuten eerder lijken ze nog aanwezig te zijn geweest bij hetgeen je deelde. Daarna is er volstrekte kortsluiting, het komt niet meer binnen. Je moet dan niet proberen die grens te passeren, want dat neemt zoveel energie weg bij de ander die de reserves nodig heeft voor het huiswerk in zichzelf. Dat moet je niet overschrijden, hoe frustrerend het ook is voor jezelf. Oefen in kortdurende interacties, korte zinnen met inhoud en laat het daarbij.

Een volgend broertje-dood bij mensen met dementie is dat ze niet vergeleken wensen te worden met anderen zoals: mevrouw A zit al, waar blijft u nu mevrouw B? Dat werkt

niet. Spreek niet over hoe het een ander persoon met dementie vergaat. Dat is helemaal uit dezen boze. Houd het naar die ene mens toe en ben je er ook bewust van dat deze persoon al heel hard aan het werk is, zeker bij beginnende dementie en dementie die opschuift naar sterkere dementie, om het zelfrespect te handhaven. Mocht je in vergelijkingen vervallen dan doe je de respectvorming van degene met dementie te kort omdat die bezig is met zelfaannames binnen verschijnselen in zichzelf waar hij niet eerder in thuis was. Er zijn zaken gemeden in het leven of ze konden niet beleefd worden en nu dringen ze zich op. Dat is niet gering. Met de veranderende vorm van jezelf moet je dan omgaan. Met het verlies aan kort geheugen moet je jezelf ook nog leuk en een respectvol mens blijven vinden. De omgeving dient zich ook te verhouden tot de respectvorming van de ander. Je dient de mens met dementie te ondersteunen naar zichzelf en dat houdt ook in dat je naar jezelf dient te kijken. Hoe spreek ik deze persoon aan? Sommigen spreken de ander aan alsof het weer een kind is; dat is hij evenwel niet. Dus spiegel jezelf daar ook voortdurend in.

Jachtigheid doet geen enkel mens goed, maar jachtig zijn in de omgeving van iemand die dementeert, versnelt het dementieproces bij diegene. Een nogal boute uitspraak: het is echter werkelijk zo dat als degene met dementie onvoldoende rust en gedragen zijnsveld in zijn omgeving ervaart, de dementie voortschrijdt. Dit komt omdat steeds meer herinneringen uitgesloten moeten worden, anders kan de persoon niet eens meer in zichzelf aanwezig zijn. Hij stompt helemaal af en sluit zich af voor hetgeen er in de buitenwereld plaatsvindt. Probeer bijvoorbeeld als de kleinkinderen of burens opeens op bezoek komen jachtigheid nooit te laten ontstaan. Je belet het proces dat plaatsvindt en wil je voorkomen dat iemand verder dementeert dan moet het normale dementieproces een natuurlijke opgang kunnen hebben.

Als laatste. De fijnzintuigelijkheid neemt toe bij mensen met dementie. Alle zintuigen zijn directer aanspreekbaar, ze staan op scherp. In deze tijd is er veel te doen over hoog gevoeligheid. Er zijn veel mensen die erop wijzen hoe sensitief ze zijn. De mens met dementie wordt tegen wil en dank hoog sensitief terwijl hij daar niet op berekend is. In zijn jongere jaren heeft hij niet geleerd daarmee om te gaan. Bij overprikkeling staat hij dan meteen op scherp. Wat kun je doen? Je probeert af te zwakken wat de zintuigen te sterk prikkelt. Er is rust nodig om de verfijnde zintuiglijkheid dienstbaar te laten zijn aan het proces van opschoning van herinneringen die nog zwaar wegen. Als die hoog sensitiviteit daarop ingezet wordt dan breidt het proces van dementie zich langzamer uit. Hoe meer opschoning er plaatsvindt hoe meer helderheid terugkomt, ook in het korte termijn bewustzijn.